

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Uiterste noodzaak

Vries, J. de

Citation

Vries, J. de. (1989). Uiterste noodzaak. *Bestuurskundige Berichten*, 4(4), 16. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233251>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233251>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

UITERSTE NOODZAAK

In het weekblad *Vrij Nederland* van 23 september 1989 verscheen een artikel van Paul Koe-dijk over de theorie van de uiterste noodzaak. Deze theorie is in 1979 naar voren gebracht door de Amsterdamse politicoloog H. Daudt. Tien jaar later houdt deze theorie de gemoeden nog steeds bezig.

JOUKE DE VRIES

Met de theorie van de uiterste noodzaak wil Daudt verklaren waarom de PvdA relatief weinig heeft deelgenomen aan regeringscoalities. Hij maakt daarvoor een onderscheid tussen links en niet-links in de Nederlandse politiek. Links is veranderingsgezind en wil de bestaande waarden en normen veranderen, terwijl niet-links de status-quo wil handhaven. Daudt stelt dat rechts geen behoefte heeft aan deelname van de PvdA aan een regering. De PvdA mag slechts in uiterste noodzaak meedoen. Voor de kabinetten Drees bestond de uiterste noodzaak uit de wederopbouw, de Indonesiëkwestie en het isoleren van de CPN. Het kabinet Cals-Vondeling was nodig omdat de centrum-rechtse coalitie Marijnen niet in staat was de omroepkwestie op te lossen. Het kabinet-Den Uyl ten slotte kwam tot stand doordat centrum-rechts de meerderheid verloor. Hieruit blijkt dat Daudt kwalitatieve en kwantitatieve redenen voor een uiterste noodzaak noemt.

In het bewuste nummer van *Vrij Nederland* plaatsen een zevental politicologen, aan de hand van de huidige (in)formatie, kanttekeningen bij de theorie van de uiterste noodzaak. Vijf van hen zetten grote vraagtekens bij de theorie. Als er een kabinet met de PvdA tot stand komt betekent dit volgens de critici het einde van de theorie van de uiterste noodzaak. Er doet zich volgens hen op dit moment geen uiterste noodzaak voor.

DAUDT GEFALSIFIEERD

De kritiek deed mij denken aan een artikel van Martin van Amerongen in het *NRC-Handelsblad*. Van Amerongen behandelt daarin de roemloze ondergang van een theorie van de schaker Jan Hein Donner. De theorie van Donner was vrij simpel: "Vrouwen kunnen niet schaken." Van Amerongen schrijft in zijn artikel dat de theorie van Donner is gefalsifieerd doordat de dertienjarige Judit Polgar zich onder de deelnemers van een internationaal schaaktournooi te Amsterdam mengde, om vervolgens met superieur gemak vrijwel de complete mannelijke concurrentie van het schaakbord te vegen.

De politicologen stellen nu dat de theorie van Daudt gefalsifieerd wordt wanneer er een

centrum-links kabinet tot stand komt. Het kost hen moeite een uiterste noodzaak te noemen. Stel nu eens dat er inderdaad een centrum-links kabinet komt. (Op het moment dat ik dit schrijf is dat nog niet zeker. Rechts loert nog steeds langs de werkende weg.) Het kost mij in het geheel geen moeite een aantal redenen te noemen die de theorie van de uiterste noodzaak onderschrijven:

1. de PvdA kan een bijdrage leveren aan de oplossing van de omroepkwestie. De afstand tussen CDA en PvdA is bij dit strijdpunt kleiner dan die tussen CDA en VVD.
2. de PvdA kan een rol spelen bij de tot standkoming van een sociaal accordo tussen overheid, werkgevers en werknemers. Een op handen zijnde loongolf kan hiermee worden afgezwakt.

De theorie van Donner mag roemloos ten onder zijn gegaan. De theorie van de uiterste noodzaak staat nog steeds overeind ■

Jazzcafé *the Duke*
Oude Singel 2
Leiden 071 - 121972

Elke dag live jazz

Impresariaat - Bemiddeling voor orkesten.

APARTE RUIMTE VOOR BORRELS

"KOMENDE GENERATIE WACHT GROTE TAAK"

De in het vorige nummer aangekondigde WOBS-dag, die medio oktober gehouden zou worden, gaat niet door. Voor de ontmoeting tussen bestuurskundigen en werkgevers bleek van de kant van de overheid en bedrijfsleven onvoldoende belangstelling te bestaan.

FRANS JORNA EN JOOST VOERMAN

De WOBS-commissie, bestaande uit drie leden van de B.I.L. en drie van CEDO NULLI, staat onder voorzitterschap van Michel Brender à Brandis en wordt geadviseerd door stagecoördinator Gerard Waalkens en de aspirant-voorzitter van de nog steeds in oprichting zijnde vereniging voor afgestudeerden, Erwin Muller.

START

Eind maart gaat de commissie van start en begint met het samenstellen van een Commissie van Aanbeveling, waarin o.a. minister Van Dijk van Binnenlandse Zaken en Philips-topman Wisse Dekker zitting nemen. Vervolgens stelt men het voorlopige programma samen; de aanvankelijk geplande forumdiscussie komt te vervallen. De middag komt in het teken te staan van een infomarkt waar werkgevers vragen van studenten zullen beantwoorden.

Dan doemen de eerste problemen op: Het is te laat om sponsors aan te trekken, waardoor de dag geheel gefinancierd moet worden uit de opbrengst van de stands (minimaal 20).

Vervolgens benadert de commissie potentiële werkgevers; er gaan 100 brieven uit naar departementen, banken, verzekeringsmaatschappijen, organisatie-adviesbureau's en accountantskantoren.

De respons valt tegen: slechts 8 werkgevers reageren positief, waaronder Buitenlandse Zaken. De commissie besluit de WOBS-dag uit te stellen.

OORZAKEN

Volgens de vakgroep is de oorzaak onduidelijk: de commissie heeft niet de juiste contacten en verstuurt verkeerde brieven. Deze contacten zijn echter afkomstig van de stagecoördinator Gerard Waalkens, die bovendien de commissie steunt en begeleidt. Michel Brender à Brandis, voorzitter van de commissie, geeft andere redenen: "Uit contact met werkgevers blijkt dat er monetaal een hausse is van banenmarkten; als werkgevers dan een keuze moeten maken delft de "jonge" studie Bestuurskunde al gauw het onderspit tegen gevestigde studies als Rechten en Economie.

Werkgevers vragen bovendien waar de afge-

studeerden zijn terechtgekomen, om zo de kwaliteiten van de bestuurskundigen te kunnen beoordelen. Aangezien Bestuurskunde in Leiden en Rotterdam pas vijf jaar bestaat, zijn er nauwelijks gegevens voorhanden." Als over enkele jaren bestuurskundigen zich in de praktijk hebben bewezen, zijn er zeker vacatures, zo is van verschillende kanten verzekerd. De ABN ging zelfs zo ver dat ze alleen wilde komen als de infomarkt het karakter kreeg van een banenmarkt waar men daadwerkelijk bestuurskundigen kon werven.

ADVIES AAN VAKGROEP

Concreet heeft dit alles geresulteerd in een advies van de commissie aan de vakgroep om het zwaartepunt van de promotie-activiteiten te verschuiven van aankomende studenten naar werkgevers. De belangrijkste taak blijft echter weggelegd voor de komende generatie bestuurskundigen die zich moeten bewijzen op de arbeidsmarkt. "Weet wat je wilt en wat je kunt. Verwacht geen gespreid bedje."

CONCLUSIE

Concluderend kunnen wij ons aansluiten bij de uitspraak van prof. dr. R.J. in 't Veld: "Bestuurskundigen zijn de overheidsmanagers van de toekomst" ■

SUCCESS!

Bij het ter perse gaan van deze geheel vernieuwde, maar nog niet perfecte, BB staat de B.I.L. een bestuurswisseling te wachten.

HENK DE JONG

Tijd en mogelijkheden staan altijd in een soortemet spanningszone. Het bestuursjaar is nagenoeg ten einde en de laserprinter gooit in een TGV-vaart de BB uit zich. Een uitgebreider verslag van een jaar bestuur en BB volgt in het volgende nummer. Eén ding moet nu gezegd worden: **SUCCESS NIEUW BESTUUR!** ■